

เรื่อง ประธานรัฐสภาขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำขอด้วยรัฐธรรมนูญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔๑

๑. ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

คณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยประธานกรรมการการเลือกตั้งได้เสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจำนวน ๓ ฉบับ คือ (๑) ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (๒) ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และ (๓) ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๔ นอกจากนี้ นายพิรพันธุ์ พาลุสุข สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และคณะ ยังได้เสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่..) พ.ศ. ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๔ ในการนี้ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาลงมติในวาระที่หนึ่ง รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ... ทั้งสองฉบับพร้อมกัน เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๔ ด้วยคะแนนเสียง ๓๓๖ เสียง และพิจารณาลงมติในวาระที่หนึ่ง รับหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ด้วยคะแนนเสียง ๓๓๑ เสียง และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ด้วยคะแนนเสียง ๓๓๔ เสียง และมีมติให้คณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้งสามฉบับดังกล่าว โดยในส่วนของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ให้ถือเอาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอเป็นหลักในการพิจารณา

ต่อมา ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว ในวาระที่สอง โดยพิจารณาเรียงลำดับมาตรา จนกระทั่งได้มีการลงมติในวาระที่สาม เห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ด้วยคะแนนเสียง ๓๕๔ เสียง ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ด้วยคะแนนเสียง ๓๔๙ เสียง และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ด้วยคะแนนเสียง ๓๕๕ เสียง แล้วส่งให้วุฒิสภาพิจารณา เมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๔

ที่ประชุมวุฒิสภา ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้งสามฉบับซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๔ โดยลงมติในวาระที่หนึ่ง รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ด้วยคะแนนเสียง ๖๕ เสียง ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ด้วยคะแนนเสียง ๖๔ เสียง และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ด้วยคะแนนเสียง ๖๖ เสียง และมีมติแต่งตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้งสามฉบับ จากนั้นที่ประชุมวุฒิสภาจึงได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้วทั้งสามฉบับในวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๔ ในวาระที่สอง โดยพิจารณาเรียงลำดับมาตรา และได้ลงมติในวาระที่สาม เห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎรในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ด้วยคะแนนเสียง ๑๑๕ เสียง ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ด้วยคะแนนเสียง ๑๑๔ เสียง และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ด้วยคะแนนเสียง ๑๑๔ เสียง เมื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้งสามฉบับแล้ว ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๐ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๑๔๗ วรรคหนึ่ง (๑) ประธานรัฐสภาจึงส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้งสามฉบับดังกล่าว เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๑

๒. ประเด็นเบื้องต้น

ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยหรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า เมื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญแล้ว ก่อนนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย ให้ส่งศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญซึ่งต้องกระทำไปแล้วเสร็จภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง เมื่อประธานรัฐสภายื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้งสามฉบับซึ่งรัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจรับคำร้องทั้งสามนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๑ ประกอบข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๑๗ (๕)

๓. ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยมี ๒ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการ

การเลือกตั้ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตราขึ้นโดยถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือไม่ พิจารณาแล้วเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งเสนอโดยประธานกรรมการการเลือกตั้งและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่เสนอโดยประธานกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเป็นบุคคลตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๙ (๓) และมาตรา ๑๓๙ (๒) ถูกต้องแล้ว และการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้งสามฉบับดังกล่าวของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาได้กระทำเป็นสามวาระ โดยมีองค์ประชุมซึ่งมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง การออกเสียงลงคะแนน ในวาระที่หนึ่ง ขึ้นรับหลักการ วาระที่สอง ขึ้นพิจารณาเรียงลำดับมาตราของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา การให้ความเห็นชอบในการที่จะให้ใช้บังคับเป็นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญของสภาผู้แทนราษฎร และการลงมติเห็นชอบกับสภาผู้แทนราษฎรของวุฒิสภา เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๐ และมาตรา ๑๔๗ วรรคหนึ่ง (๑) ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้งสามฉบับ จึงตราขึ้นโดยถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแล้ว

ประเด็นที่ ๒ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ พิจารณาแล้วเห็นว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๔ มีสาระสำคัญคือ (๑) เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบของสภาผู้แทนราษฎร โดยประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๕๐๐ คน ซึ่งเป็นสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน ๓๗๕ คน และสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจำนวน ๑๒๕ คน (๒) กำหนดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งโดยให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้เขตละ ๑ คน และ (๓) การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อโดยให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกเสียงลงคะแนนเลือกบัญชีรายชื่อใดบัญชีรายชื่อหนึ่ง ที่พรรคการเมืองจัดทำขึ้นเพียงบัญชีเดียว และให้ถือเขตประเทศเป็นเขตเลือกตั้ง

พิจารณาสาระสำคัญในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ทั้ง ๓๗ มาตราแล้ว เห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว มีสาระเป็นการแก้ไขหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๔ ได้แก่ (๑) แก้ไขเพิ่มเติมนิยามศัพท์

คำว่า “เขตเลือกตั้ง” และยกเลิกนิยามคำว่า “กลุ่มจังหวัด” (๒) แก้ไขเพิ่มเติมคำว่า “แบบสัดส่วน” ในทุกมาตราเป็นคำว่า “แบบบัญชีรายชื่อ” แทน เพื่อให้สอดคล้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ (๓) เพิ่มเติมกำหนดวิธีการใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง และเปิดโอกาสให้พรรคการเมืองมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการแบ่งเขตเลือกตั้ง (๔) ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน (๕) แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (๖) ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับการให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัคร ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป (๗) แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง (๘) แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์คะแนนเลือกตั้งที่ผู้สมัครจะได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (๙) เพิ่มบทเฉพาะกาลเกี่ยวกับการจัดประชุมหารือกับหัวหน้าพรรคการเมืองเพื่อกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของพรรคการเมืองและของผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งต่อไป พิจารณาแล้วเห็นว่า บทบัญญัติที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวนี้ เป็นการแก้ไขเพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๔ และไม่มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

กรณีของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๔ มาตรา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งในส่วนที่เกี่ยวกับการแบ่งเขตเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๔ พิจารณาแล้ว เห็นว่า เป็นการแก้ไขเพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๔ และไม่มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

ส่วนร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๑๒ มาตรา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ พิจารณาสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. แล้ว เห็นว่า กรณีเป็นการยกเลิกคำว่า “สัดส่วน” และให้ใช้คำว่า “บัญชีรายชื่อ” แทนในบทบัญญัติมาตราต่าง ๆ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๔ จึงไม่มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

๔. ผลคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ได้ตราขึ้นโดยถูกต้องตาม
บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และไม่มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ นายซัช ชลวร นายจรัญ ภัคดีธนากุล นายจรูญ อินทจาร
นายเฉลิมพล เอกอรุ นายนุรักษ์ มาประณีต นายบุญส่ง กุลบุปผา นายวสันต์ สร้อยพิสุทธิ์ นายสุพจน์ ไข่มุกด์
นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี

หมายเหตุ ประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๒๔ ก วันที่ ๘
มีนาคม ๒๕๕๕

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบสำนวน
นายกกล้า สมุทวณิช
นายกมล โสทธิโกคา ผอ.กค.๔
นายสุทธิรักษ์ ทรงศิริไล ผู้เชี่ยวชาญ ฯ

ย่อโดย นายกกล้า สมุทวณิช
เจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญ ๕